

Latwēfchu Amisē.

53. gadagājums.

No. 37.

Trešchdeenā, 11. (23.) September.

1874.

Redaktera adrese: Pastor Sakranowicz, Lutringen pr. Frauenburg, Kurland. — Ekspedizija Veitborn 2. (Meyber) grahmata bohde Jelgawā.

Rahditajs: Wijsannafahs finas. Daschadas finas. Latwēfchu draugu beedribas gohda swehtki. Braslijas zikkabreja wehrgu andele. Labas laimes lasitajem! Dahwanas. Sludinaschanas.

Wijsannafahs finas.

Rihgā wakar 10. September swehtija Latwēfchu draugu beedribas gohda deenu, par peemianu, ka jau weseli 50 gadi aistezejuschi, lamehr schi beedriba ar wiseem saweem spehkeem strahda pee mihlas latwēfchu tautas un winaš garigas un ari laizigas usplaukschanas un ar preeku azis war mest us to bagatigu swehtibu sawā darboschanā. Direktorija bij beedrus us scho deenu sa-aijinajusi un laba teesa lungu is Widsemes un Kursemes un Rihgas bij us to sapulzejuschees. Swehtku deenai par gohdu Rihgas zeen. mahzitajs Müller, beedribas sekreters tureja runu par latw. dr. beedribas zela gahjumu zaur scho pus gadu simteni; scho runu pasneedsam te amisēs mihl. lasitajem. Dhtrs swehtku puschijs bij no beedribas presidenta zeen. Wielenstein mahzitaja, kas swehtku weeseem preekschā lika weenu rakstu is saweem dsileem dibinaschanas darbeem par latwēfchu tautas fenatni; bij ta nodala par wezu wezajahm latwēfchu tautas pasafahm. Presidents, kas gar tautu fenatnehm til diki darbojees, ka retais stary mums, nehmahs isfwehrt tohs zilweziga gara zelus pee tahm daschadahm tautahm, kas radijuschi to dsiku krahjumu, ko pasakas atrohdam un preti sawehrdams latwēfchu tautas gara zelus israhdija, ka latw. wezabs pasakas nau wis is ziturenes aisleenetas, bet paschai tautai is firde iswerduschas un usrahdija to sewischku, krahschau lohdu. Tee dibinajumi, ar ko te eepasnamees, paliks no leela swara preeksch wiseem, kas gar schihm leetahm gribehs darboters. Selta lahsam par gohdu wehl beedriba pagohdinaja 8 lungus ar „gohda beedra” wahrdu, prohti: Agrako Kursemes muischneeku wezako, Dhsolmuischas leeklungu v. Necke, Widsemes generalsuperintendentu Christiani, Kursemes generalsuperintendentu Lamberg, Walfas seminaridirektoru Zimse, Jelgawas rihta mahzitaju Neander (tura wahds jau beedribas zehlejs atrohдах), Wiedemann no Pehterburg. akademijas, landrahta leelstungs baron v. Wolf no Kalnamuischas un biskaps Dr. Poelchau no Rihgas. sapulzes swehtku weesi fanahja us gohda maltiti, kur weselibas usdsehra muhsu Kungam un Keisaram un ar jaukeem gahrdeem wahrdeem atgahdinajahs zil dascha, kas beedribas zela sawu teesu swehtibas atnefis. Schkirotees wisi no firde wehlejamees, lai Deews sawu swehtibu peeschkiertu wisam beedribas darbam ari zaur nahkofschu pus gadu simteni, ka nahkofschas pa-audsēs ar dubultu preeku waretu atskatitees us beedribas swehtigu zelu, kas weenigi grib kalpoht latw. tautai par labu.

Kursemes dselszaku leetas dsirdu, ja ne-isdohthohs panahkt to Lipstumu isch a s-Kuldigas libniju tamdeht, ka jau taisahs buhweht weenu Rihgas-Tukumu-Kuldigas zelu, tad tohp gudrohts, ka turpmal waretu nahkt weena schkehrlibnija no Kuldigas us Moscheileem.

Londone. Temses upes grihwā sakehruschki lugi ar kara eerohtscheem un wisadahm kara leetahm preeksch Karlisstem, ko scho draugi raudsijuschki teem slepen peewest.

R. S—z.

Daschadas finas.

No eefschsemehm.

Muhsu Kungs un Keisars ar Keisareni un leelfirsteem 28. August ir Eiwadijas pili Krimā nobrauzis.

Wilnas kara aprinka pahrwaldneeks Juli mehnesi zaur Kursemes zeen. gubernatora lungu lika iswaizahkt, zil Kursemē latrā aprinki sirgu, no kahda leeluma, kahdas spalwas, sugas, un zil ahtri skreeschanā. Waijadsijs tamdeht, lai finatu, zil sirgu tuhlt pee rohkas buhtu, ja kahdā reisā karsh isjelahs. Ari peemineja, ka jahtneeku sirgam waijagoht buht ne masakam par 2 arschini 1 werschoku, leelo gabalu un ohru sirgam ne masakam ka 2 arschini un brauzeju sirgam ne masakam ka 1 arschini 14 werschokus leeleem. Tagad nu schihš finas no pagastu un muischu waldibahm Jelgawas aprinki jau sakrahtas, ir faskaititi pawisam 12 tuhst. sirgu; stary scheem ir 1500, kas 2 arschini 1—6 werschoki leeli; wisuwairak ir bruhni, tad nahkt melni, gaischi un-balti. Ja nu til pat rehkinatu pa wiseem ziteem 9 Kursemes aprinkeem, tad Kursemē isnahktu 120 tuhstiofschi sirgu.

A. H—n.

No Kuldigas. Ka jau preeksch pahri gadeem Kuldigā eewests, — tā ari schini gadā tila 30. August Latw. teateris un balle no Kuldigā dsihwodameem latwēfcheem isrihkohts.

Lugas, kas tapa uswestas, bija schihš: 1) „Dhds un Kohds”; 2) „Kahds brihdis kantori”. Dhds un Kohds isdewahs zitadi brangi, til Millera madamas runaschana skaneja, it ka grahmataš lasischana un ne tā dabigi ka kad ar ohtru runatu. Wisi trihs spehletaji skatitajem muguru greesa. Dhtrā lugā „Kahds brihdis kantori” ari pahri wainas usrahdschu. „Leminsch un Brakschkiš”, no iskatas gan bij ka wezi lungi, ar firmeem mateem un firmahm bahrdahm, bet runaschana un eeschana bija ka jauneem; „Krilichs”, sehtas puisis, isturejahs par lepnu, pirktu arweenu pee peeres peelidams, tā ka augsti mahziti wihri dsikas dohmās mehds dariht. „Reinholdam” newaijadseja par istabu schury un turp zeereht, kad no sehtas puischa padohmu prasija, ka waretu Leminu meitu dabuht prezeht, bet wairak us sehtas puischa padohma usklaustees. „Lihsinai” waijadseja no smeekteem walditees, kad winaš tehws tai atwehleja Reinholdu prezeht; par wisam sawu leetu labaki isweda „Schuhpinsch”, tas bija pateesi sawu zehleenu studentejs; ari schini lugā spehletaji skatitajem muguru greesa, bes „Lihsinas” un „Schuhpina”. Pehz teatera bija Petersohna k. weesu namā balle. Bija labš pulks dalibas nehmeju no semehm ka ari no pilsehta, un wiss gahja fahrtigi un gohdigi. Genemschana esoht sneegusees lihds 150 rubt.; tas atlikums nahkt Kuldigas nabageem par labu. Tā

to ihfu laizinu pawadijahm itin preezigi, tahs ikdeeniskas ruhpes pee malas atlikdami.

Tas pats.

No **Kurfischeem** mums raksta, ka 26. August tur bijis stipris pehrkons; eesperts ir Brisules Laipu mahju laidara, kas sadega; pee laidara bij ari klehtis un schlubni, kur fainneeka un ari wisa kalpu mantiba bij, tapat schigada feena, abolina un rudsu graudu krahjums. No fainneeka mantas til dabuja israut 4 duhmös noslahpufchas zuhkas, daschus maisus ar labibu, un skapjus; wisa zits tifa no leesmahn aprihts.

Zehsu latw. dseedaschanas swehtki ir 25. un 26. August jauki noswineti. Dalibu pee teem nehma, ka Mahj. weef. raksta, peezi kohri, prohti Zehsu, Straupes, Peebalgas, Nitaures, Walmeeras k. Pawisam bijuschi 38 dseedatajas un 86 dseedataji. Swehtku pirma dafa, ta gariga konzerte, tika basniza notureta; klausitaju bij 1500; pehz pusdeenas atkal dewahs us swehtku weetu, kur laizigu konzerti tureja, klausitaju skaitu tur rehlinaja us 2000. Pehz konzertes schlahs weefigs wakars, us ko bij kahdi 400 sanahkufchi.

Widsemes gubernators von Wrangel ir no Keisara apdahwinahs ar Annas gehda sihmi no pirmahs klases.

Rihgas wahzu awise raksta par weenu grehta darbu. To nakti us 28. August us Maslawas zeta 11. werstes garam brauzeji eeraudisija fahnis no zeta eejuhgtu sirgu bes zilweka un us zeta widus asins lahmu. Meksleja luhdal pakal un atrada tumumä kruhmös 2 lihkus, weenu wihru un masu meiteni. Wihrs, ka wareja nokohpt, bij ar kantanu eerohzi gihmi un pakausi dausihits un nosists, ap kaku bij zilpa, bishchu kules bij ismantas un swahrtu kruhschu kule isgreeska; masa meitene bij ar zilpu noschnaugta. Tee nokante bij Turkalnas arendators Frij Jansohn ar sawu 8 gadi wezu meitinu Annu; tehws bij meiteni us Rihgu skohla gribejis west. Slepkiwi ir islaupijuschi 30 rublus un weenu baltu fuli ar drehbehm un skohlas gramatahm. Us slepkiwibas weetas atrada ari 2 pehdas garu dselstangu un alus glahsi. Polizeja pehdas tuhda dsihdama ir 2 wihrus, kas leekahs wainigi, fanehmusi zeeti un melle pehz wehl weena trescha.

Rihgas-Dinaburgas dselzela keedribai, kas jau ilgaku laiku us to ruhpejabs, ka waretu andeles prezes, kas eet us Persiju, sawa zeta eedabuht, ir tagad tas preeks bijis, ka laba teefa slinschu, no Stetines ir us Rihgu atnahkufchas un pa scho dselzelu ees us Wolgu un tur tad tahlaki pa uhdeni us Persiju. Buhlu labs darba un pekwas gabals, kad wifas prezes no wakara pufehm us Persiju eetu zaur Rihgu.

Us **Samaru** ministerija ir ihpafchu komissioni nojuhthjuff, lai ta tur smalki isdibina, ka tas truhkums tur til leels bij fahzelees. Tee parahdi, kas us gubernas gul. ir pee 11 milioni rublu; tur nu ir nogudrojusch, scho parahdu isdaliht us kahdi 5 gadi, nowadi paschi lai spreesch, us kahdeem termineem grib nomaksah. Schogad Samareescheem ir lohti angligs gads bijis, feena zitur mas, bet Samara ari feens lohti padewees; bitehm ari bijis labs gads.

No **Podolijas** raksta, ka tee schihdi sawa ismaniba raugohht wiswifadi isflapstitees no ta bahrga likuma, kas teem aisleeds schenkus tureht; dauds weetas tee nopirkotees semes stuhriti, usbuhwejabs leelu schenki un blakam masu buhdiau; teefahm nu tohy usdohts, ka schihds dsihwo ka semkohpejs tai buhdina un tai lepnaja schenki fehsh kahds kristigs wihrelits, schihda padewigs kalpisch — un tomehr Zklus no jawas buhdinas aire wisu schenki un aire ar brandwihna spehku wisu

apgabalu. Redsehs, waj schihdini pee mums ari warehs ta likumam no muguras peelihst. Zereht tee gan zereht.

Kaukasijas pahrwaldneeks leelstirts Mikails ir nodohma nehmis likt farakstih un isdoht weenu gramatu par streemu kara laikeem Kaukasija lihds pat pilnigai eenemischana un usluhds wisus, kuru rohkas kahdi wehra leelami raksti atrastohs, tohs winam peefuhtht.

No ahrsemehm.

No **Berlines** raksta, ka nupat esohht wehl weens wihrs Leibmeir wahrdä zeetumä nodohts, kas isteizees, ka Bismarka slepkiwus Kulmans wina leelais draugs un ka winsch to paschu griboht dariht, kas Kulmanam ne-isdewees.

Prusches, Pohsenes Ksionas katolu draudse ir leels leh-rums. Tai draudsei truhka sawa katolu mahjitaja, jo no biskapa pufes netohp neweens waldischana preekscha likts un bes tam waldischana nekauj neweenam amata cestah. Ta tad nu weens no draudses kungeem ar waldischanas sinu, b. s. biskapa, pats bij ismellejees weenu preesteri, Kubetschak wahrdä un waldischana gahdaja, ka tas lai nu tai draudse tohy eewests. Bet draudse wisa zehlahs kahjas un negribeja ne dsirdeht no tahda preesteri, ko biskaps nau fuhthjis. Kubetschaks til ar polizejas palihdsibu tika basniza eepawadihts, bet tuhda gahsahs wisa lauschu straume pakal un behrni un feewas tairija tahdu trohlni pascha basniza, ka Kubetschakam bij jamanahs lauka. Polizeja gan daudsus fanehma zeeti, bet weens zits katolu preesteris nu nahza un isfludinaja swehto lampu isdeshdams, ka ta basniza joprohjam flehgt, jo ir sagahnita zaur to, ka tur ir nahzis un pee swehtuma stahrees klah tahds wihrs, kas nahk bes biskapa sinas, til no laizigas waldischanas fuhthits. Kubetschaks wehl prohweja weenu un ohtru reis basniza eet, bet tur winsch rahdijabs, tur radahs tahds trohlnis, ka winsch nebij drohsch par sawu dsihwibu. Ta nu ta leeta laiku stahweja. Tagad iigahjuscho swehtdeen weens augstaks katolu preesteris, ir abrauzis tai pascha draudse un weena ohtra basniza fa-ajinajis katolu draudsi un tai pasfludinajis, ka Kubetschaks par sawu apgrehkoschanohs, ka ir pret biskapa wahrdä stahjis preesteri amata darischanas, tohy palikts apaksh leelajeem basnizas lahsteem. Us kanzeles stahdams winsch pasfludinaja, ka Kubetschaks tohy no basnizas draudsiwas isflehgts un nolahdehts un welnam atdohts, teekams tas atgreeschahs; neweenam katolam nau brihw ar winau nei runah, nei tam ir pat mirstohht rohku pasneegt. To fahzjis tas basnizas lungs nehma weenu degofchu waska swezi un to nopuhthis pahrlausa to widu pufchu un nosweeda semē, par sihmi, ka ta ta nolahdeta dwehfele nu ir atsweesta un istumta. Kas ar tahdu nolahdetu eedrohschinatohs kohpotees, tas dabuhn pats to paschu strahpi. Nu dsird, ka waldischana grib atkal scho nolahdetaju paschu nemt zeeti, kapehz tas tahda apkaunofchana to lizis, kas ar winas sinu turp gahjis; bet katoli tomehr turahs ka muhris pa saweem preestereem, kas atkal us mata klausa saweem biskapeem un ta tad waldischana ar wiseem saweem jauneem likumeem wehl nezik nespehj katolu basnizas pahrwaru laust.

Sakchu **Meininas** pilsehts ir zaur leelu uguns grehlu peemelehts, 250 nami ir us reisi nodegusch un kahdi 3 tuhst. zilweki bes paspahnas palikuschi.

Weens **Austreeschu** kuzis aispehrn bij nobrauzis us seeme-keem, brauzeji gribeja dsitaki isdibinah pascha seemela pufes. To pirmo seemu wina bij pahrmituschi seemela sedus juhra pret „Nowasentas“ falu ap 79 grahdü no seemela platuma. Is-

gahjuschá rudeni fugis peebrauza pee kahda lihds schim wehl nepasihstama semes gabala, kas sinams bij ari ar ledu apflohdsihts, bet driht augsti ledus kalni sadambejajs un eespeeda fugi; nu tik ar ragutinahm brauza un ismekleja wisas tabs putes; 20. Mai pehz daschadeem weltigeem publineem, fugi paglahbt, wisi fugineeki falika sawas mantas ragutinás un laiwinás un dewahs prohjam; peektaja deená wini atfneedsa weenu juhraš lihzi pee Nowasemlas, kur ari atrada sweijneekus, kas ar sawahm laiwahm tohs nozehla us Norwegu seemel kraštu. Tagad wini ir ar telegrafu sinu dewufchi us Bihni, ka fugis gan ir pohstá gahjis, bet paschi dsihwi un buhs driht mahjá. To jaunuseetu semes gabalu ir nosaufufchi pehz Austrijas Keisara „Frang Josef semi.“ Lihds schim wehl seemet brauzeji tik tablu nebij usbraufufchi, bij sneegufchi pahri par 83. grahdu seemela platumá. Nufftums seemá bijis 37 grahdi.

Starp Englanti un Ameriku bij jau lihds schim 4 juhraš telegrafi, bet beidsamahs leelahs wehtras, kas ari stipri us juhraš plohsijajs, bij wisas 4 drahtes sadragajuschas, tá ka ar steigchanu ir wehl peekto faiti wilkufchi. Bes tahdas farunas ahderes schinis laikos grubti weenu deenu pahrtikt.

Spanija karo un karo wehl ar weenu us preekfchu. Puižerdas zeetoksnits gan tika no Karlistu usmahzejeem paglahbts; jau bij stipri safchaidihts, té rahdahs palihgi, kas no waldischanas fuhititi nahza un aistrenkaja Karlistus prohjam. Wehl pahri žitás kaufchanás Karlisti stipri sakauti, bet tomehr wehl turahs un leelahs ilgi turetees; sawá pahrgalwiba ir ari aifibelesufchi un bes wisa eemešla fahkufchi schaidiht us teem 2 Wahzu kara kugeem, kas gar Spanijas krašmalehm lido un gan stipri us Karlistu zeeteem raugahs, bet wehl nebij tohs it ne fá aistikufchi. Us Karlistu schahweeneem sinams Wahzu fugi jo spehzigas atbildas is faweem leelajeem gabaleem dewufchi, bet weeni eemulufchi dsikal semé un ohtri braufufchi pa juhru tahlak, tá ka palizis pee schihs safweizinašchanahs.

Arabijas semé weená apgabalá jau 2 mehneschi breefmigs mehriš plohsahs. Giptes wihze kehnišch ir nostahdijs rohbeschu fargus, kas aiffargatu, ka ta flimiba netohp tahlak us schihm pusehm nesta.

Latweefchu draugu beedribas gohda fwehtfi, 10. September 1874. gadá.

(Schis raksts buhs ari lasams Vádera L. „Widsemes kalenderi 1875.“)

Wahzeefcheem tas sakams wahrds: „Tahs wislabalahs fainneežes ir tahs, par kurahm wismasak ruina.“ Schim sakamam wahrdam labš kohdols; jo laba fainneeze strahda sawu darbu un gahda par sawu mahjas buhšchanu; ta palihds wihram un apkohpj winu, fá peenahkahs; ta audsina un mahza sawus behrnus un gahda par winu meefigu un garigu labklahšchanu; ta walda prahtigi par kalpeem un kalponehm. Labai fainneezei jastrahda seemá un wafará, rihtos un wafaros; winas mahjás wifs pehz kahrtas un wifs teek padarihts noliktá laiká. Tapehz winai nau wafas dauds plahpah, dauds žitus apmekleht, dauds weefibás eet, waj dauds preekus baudiht ahrpus nama, — bet mahjás firdeš un ferde buhdama, ta to tur par leelaku preeku mahjás palikt un par to gahdaht, ka wihram un behrneem, kalpeem un kalponehm ari pati mahja ta wismihlaka weeta. Tad nu gan noteekahs, ka mas par winu runa, mas winu pasihst, mas winu usleeli, lai gan winas darbi ir teizami un scho darbu augti ir leeli.

Ká tahda laba fainneeze Latweefchu draugu beedriba sawus darbus ir strahdajusi pilnus peezdesmits gadus un sawus gohda fwehtfus 10. September 1874. fwehtijusi. Ahriugu gohdu ta nau meklejusi, leelu pateizibu nau kahrejusi; bet winas preekš un alga, gohds un krohnis bij mihlas Latweefchu tautas garišs labums, un žif ween ta par to wareja gahdaht un to wairoht un pee tam peepalihdsiht, tik ta to darijusi fá sinadama un spehdama. Bet fá tiku fajijis, flufumá ta strahdajusi un sawus darbus nau ispaudejusi un flawejusi, fá schinis muhsu laikos to labpraht dara. Tapehz winas wahrds lihds pat muhsu deenahm dascham Latweetim nau pasihstams un dasch labais warbuht par wifu beedribu wehl neko nau dsirdejis, lai gan man dohmaht refi kahds buhs, kam winas publinšch nebuhs par labu nahjis.

Mihleem lasitajeem buhs sinams, ka zaur Kreewu semes Kunga un Keisara Aleksandra ta pirma schehlastibu wisa dsimtbuhšchana Kursemé jau 1818. gadá, bet Widsemé 1819. gadá tika nozelta. Latweefcheem bij brihwiba dohta, wežas kalposchanas laiks bij pagahjis. Paschi leelkungi to bij luhgufchi un schehligs Keisars labpraht tohs bij paklausijis. Gan wareja zereht, ka ar tautas laizigu labklahšchanu wisadi ees labaki; un ja mehs to tautas buhšchanu, kahda ta tolaiš bijusi, lihdsinajam ar to, kahda ta tagad ir, tad jafaka: wifs fá pahrwehrtiješ, ka glufchi žitadi un dauds labak palizis. To jau war redseht, kad tik wehra leek laufchu dsihwofchanu, kad usluhko winu mahjas, winu laufus, winu drehbes, mantas, baribu. Jo tee, kas preekfch 55 gadeem gandrihs wisi peedereja pee semneeku kahrtas, waj kalpoja kungu mahjás un strahdaja grubtu darbu, tomehr dauds ar to nepelnidami, — tee tagad dsihwo wifadás kahrtas, un dauds jo turigi un bagati palikufchi, un daudseem jau pascheem peeder mahjas un lauki, pat ari muishas; — un žiti pilsehtos ar andeli, waj amatneeki buhdami, waj ari fá labi mahžiti laudis sawu deenifschku maiši nopeln ar gohdu.

Bet ja jautajam, zaur ko wifs tahds labums panahkts tahdá ihfá laiká? tad ja-atbild: „pa leelu daku zaur to, ka tik ruhpiigi gahdaja par prahtu apgaismoschanu un žilweku mahžifchanu; zaur to, ka katrá gadá jaumas fohlas eezeltas, labas grahamatas apgahdatas un Latweefchi eepasnušchees ar žitu mahžitu tautu dsihwofchanu, darbeem un eerafchahm.“

Bij nu 1823. gadá August mehnesi, kad Ritauris mahžitajs Gustap Reinhold von Klot, (kas 1834. gadá palika par Widsemes generalsuperintendenti) awiškis islaida fludinašchanu, ko sché ihfi fanemtu, jums, lasitaji mihli, dohsim lasiht: „1) Latweefchu walodas draugus un kohpejus luhdsam, lai faweenojajs un beedribu eezek, kas ihpaschi ismeklehs Latweefchu walodu pehz gramatikas likumeem un mahžibahm. Beedribas lohzeekem wajadsetu gahdaht par tahdeem raksteem, no kureem waretu mahžitees, fá Latweefchi ihsti runa un kahds winu walodas gars, — bet tápat ari buhtu jagahda par jauneem wahrdeem, lai wahrdu krahjums paliktu leelaks, neká lihds schim bijis. 2) Jo katrs atšihš, ka ar to tagadeju wahrdu padohmu nei schinis laikos, nei ari us preekfchu newar pahrtikt; bet ari laba leeta ir, ja ne schahds tahds, bet tikai ihsti walodas prateji par tahdahm leetahm spreekš. Tahdi walodas prateji lai faweenojajs us scho darbu, un lai katru gadu sawadás grahamatas sinu dohd par faweem publineem, — tá fá daschas žitás beedribas, wiswairaf ahrsemé, to dara. 3) Wisus, kas mihlo Latweefchu walodu, un kas pee tahda darba labpraht grib dalibu nemt, usaizinajam, mums to

finamu dariht. 4) Kad — ja mas — dividēsmīt par beedreem buhs meldejušchees, tad tohs ša-aizinasim kōhpā, lai beedribai dohd likumus. Pehzaf allasch wiši beedri weenureif pa gadu fanahks noliktā laikā, lai klaufa un apspreesch tohs rakstus un tahs šnas, ko wineem lašihš preekschā, lai ari iswehle wihrus, kas par beedribas darbeem sinu laisch un kas par labu rakstu driekšanū gahda, — un lai iswehle atkal zitus wihrus, kas beedribas eenemšchanas un isdohšchanas leef wehrā. 5) Us gada šapulzi ne wiseem beedreem jašanahf kōhpā; bet teem, kas nau nahfuschī, japaleef ar meeru ar tahm apspreeschanahm, ko tee šanahfuschī bij spreeduschī. 6) No wiseem beedreem ari newar prašht, lai ko raksta par Latweeschu walodu, waj lai isdohd grahmataš, kas Latweeschu tautai derigaš. Kam ta dahwana us to dohta, un kam wafas buhs, — tas gan to darihs. 7) Preeksch teem raksteem un tahm šinahm, ko katrā gadā no beedribas pufes isdohs, eezels redakciju no ziteem lohzekeem. 8) Šchee pašchi ari ša-aizinahs tohs beedrus, ja buhs waijadfigs; wini gahdahs par wifahm šludinašchanahm un leelai šapulzei dohs atbildeschānu par to, ko wini darijuschī.

Gan wefels gads pagahja, lihds kamehr us šcho ušajinašchanu 10. September 1824 Latweeschu draugu beedribas lohzečki pirmoreif šanahja kōhpā. Šešdesmits wihri, — kuru starpā Sonntag, Widsemes generalsuperindente, Walter, profesors Lehrpatā, Ulmann, Krimuldas mahzitojs, Berent, Suntaschu mahz., Napieršky, školhu direktors, Watson, Lestenes mahz., Wilpert, Dschuhkštas mahz. u. t. j. pr. — jau preeksch minetas deenas pee Klot mahz. par beedribas zehlejeem bij meldejušchees. Birmā šapulze wiswairaf šarunajahs par beedribas mehrkeem, norakstija likumus, un eezehla preekschneefus. Birmāis preekschneeks bij Klot mahz., — par Widsemneeku direktoru palika Škškleles mahz. un prahwests Brochusen, — par Kursemneeku direktoru Lestenes mahz. Watson; par rakstu wedeju Suntaschu mahz. Berent. Beedri ari tuhliit par Latweeschu rakstu krahumu šahja gahdaht, un ziti jau pee paščas pirmas šapulzes retas un dahrgas grahmataš beedribai dahwinaja.

Šchē jau lai ari peeminam, šahdi wihri tanis pagahjušchōš 50 gaddōš Latweeschu draugu beedribai par preekschneekem bijuschī.

Wifas beedribas preekschneeka amatā tika eezelti: R. von Klot no 1824. g. lihds 1838. g., Lundberg prahw. no 1838. — 1845. g., Berent mahz. no 1845. — 1851. g., Hugenberger mahz. no 1851. — 1854. g., R. Schulz mahz. no 1854. — 1864. g., Vielenstein mahz. no 1864 lihds šchim. Widsemes direktora amatā ir bijuschī: Brochusen prahw. no 1824. — 1829. g., Napieršky f. no 1829. — 1838. g., Wendt mahz. no 1838. — 1841. g., Dödner mahz. no 1841. — 1844. g., Ulmann mahz. no 1844. — 1851. g., Berent mahz. no 1851. — 1861. g., Reifen mahz. no 1861. — 1864. g., Bierhuf mahz. no 1864. — 1866. g., Weyrich mahz. no 1866. — 1867. g., Auning mahz. no 1867 lihds šchim. Kursemes direktori ir bijuschī: Watson mahz. no 1824. — 1826. g., Wilpert mahz. no 1826. — 1829. g., Neander mahz. no 1829. — 1839. g., Pantenius mahz. no 1839. — 1849. g., Neander mahz. no 1849. — 1851. g., R. Schulz mahz. no 1851. — 1854. g., Klaffohn mahz. no 1854. — 1864. g., Rutkowsky mahz. no 1864 lihds šchim.

Rakstu wedeja darbus štrahdaja Berent mahz. no 1824. lihds 1838. g., bet pehz wina pilnuš trihsdesmits gadus no weetas Dr. Buchholz, kam par to leela pateiziba nahlahs.

Šcho leelu wahrdu rindi mehš tapehz mihteem lasitajeem esam usrakstijuschī, ka dohmajam, ka gan ikkatris atradihs šcho wihru starpā ari tahdus, ko winsch pašinis un mihlejis.

(Us preekschu beigums.)

Brasilijas zittahrteja wehrū andele.

(Beigums.)

Wispirmaf šinams wahjineekam bij jamašgajahs un japel-dahs šchihstišchanas pehz. Tapehz plats dehlis bija islikts itin tuwu pahr juhras špeegeli. It ko wahjineeks us šcho dehli kahpa, tad winsch nogrima un Šai šiwš to apraka šawā wehderā, lahpsu weetā šohbus bruhkedama. Zaur šcho šawadu ahrsteschānu trihsahrtigš mehrkis tika panahkts. Preeksch weseleem uhdenš tika pataupihš; wahjineekeem til ilga nahwes zihnišchanahs nebij jazihnahs; kuga dibinā wairak tika ruhmes un priščahks gaišs, zaur ko dašč labs nehgeris no šašlimošchanas un miršchanas tika pašargahts.

Tahdā wihsē kapteins kahdas deenas tohs wahjohs nehgerus ahrsteja. Tad priščahks wehjšch zehlahs, tā ka šibins, šawus sehgelus plahtidams, ahtri us preekschu tika.

Gandrihs kugis šawu mehrki bij panahzis, bet peepeschī tas greešahs un us deenwid-wakareem laida, jo no seemet-rihteem leels kara kugis tuwojahs.

„Dewini welli! Tas ir Anglu kara kugis!“ Tā šahdedams kapteins pawehleja, lai til daudš sehgelus ušwelkoht, zil šibins waroht panest. Wehrū kugis škrehja zaur wikneem kā putnis, tā ka masta lohki waideja ween. Bet tas kara kugis, kas jau kahdas nedelas us šibini bij luhrejis, tāpat darija. Tas ušwilla wišus šawus mišsu sehgelus un breešmiga jalkš nu šahlahs. It kā kurtš šakim pakat šchāujahs ar aukas ahtrumu, tāpat tas kara kugis wehrū kugim ar johni pakat dšinahs.

Šibins ar nehgereem ohšā jau nedrihšsteja eelaisht, jo tad waldischāna fugi buhtu panehmusi un kapteini un matrošchus nošohdijusi. Tad nu kapteinim zits nekās ne-atlika, kā us wakareem un us deenwidwakareem behgt, kur warbuht aš Marambajas šalahm wareja glahbtees un šlehptees, kur ari wehrū mehdsā eewest. Tē nu kara kugis šibinam gribeja zekā šahtees un tapehz wehrū kugis ar jo leelu ahtrumu taišijahs pee behgšchanas.

Gefahlumā islikahs, it kā abi fugi ar weenadu ahtrumu škreijohht. Ubeju kugu kapteini weens ohtro ar lihkereem apškatija. Weidsoht šklaidri wareja atšfahrst, ka kara kuge šibini panahšchoht. Nu gan šibinam nekahdas zeribas wairš nebija. Pret rihteem behgt — to kara kugis nelahwa. Kara kugim padohtees, to šibina kapteins ne par ko negribeja.

Tomehr wehl weena glahbšchāna bija. Kad wehrū kugineekem kara kugis us pehdahm, tad ar pilneem sehgeleem us kraštu, us šāuŋumu mehds braukt. Matrošchī eezez uhdeni. Ziti glahbjahs peldedami, bet leela dala zilweku ikreis bohja eet. Weidsoht kaptenis kugi eodedšinaja un neweens nedabuja šinahht, kas tas par weenu fugi bijis, kas ar wehrū andeli darbojees.

Ko nu „sibins“ darija? Krasts bij klinſchu pilns. Ja nu sibins ar pilneem sehgeleem kraſtam buhtu uſlaidis wirſu, tad gan ſinams neweena pati dwehſele newareja iſglabhata tilt. Un tomehr ſibins, it kà no paſcha wella dſihts, ar aukas ah-trumu klintihm tuwojahs. Nu bija pakrehſlis, un naſts. Wehl reis Angli redſeja to wehrgu fugi it tuwu pee klintihm ſpidoht. Wineem iſlikahs, it kà wiſni to fugi panemtu un pret klintihm ſweeda, un ka fugis tad nogrima un iſſuda. Af tawas breeſmas! Bahri ſimts zilweku guleja juhras dibinà! Paſchi Angli iſbijahs un ſatruhlahs.

Kad uſ palihdſeſchanu tē nebija ko dohmaht, tad Anglu kara fugis atkal uſ ſawu ohſtu laida un jau ohtrā rihtā ta ſlawā iſzehlahs, ka tas wehrgu fugis ſibins efoht bohjā gahjis, par ko tee Braſileeſchi gauſchi niſni uſ Angleem palika.

Toreis Braſileeſchu un Anglu matrohſchu ſtarpā nereti kauſchanahs notika. Daſch labs Anglu kugineeks pee juhrmalas jeb matrohſchu trakteerōs ar naſi tika nogalinahs. Jo naſis matrohſcheem tas miſlakais kauſchanahs rihs.

Pee Braſilijas juhrmalas.

Ap to paſchu laiſu, kad wehrgu fugis ſibins bij noſlihzis, Rio de Schaneiro pilſehtā, Braſilijas galwas pilſehtā, leela gohda deena tika ſwineta. No wiſahm pilſehtā puſehm wahgi un karites peebrauza pee weenas leelas pilſihdſigās mahjas un weeſu barus atweda. Ta ſpeeſchana un grubſchana bija til leeliſka, ka polizejai deeſgan bij puhlina, pa eelu par kahrtigu buhſchānu gahdaht. Wairak ne kà tuhſtoſch weeſu bij ſatezejuſchi, kas pa ſtaltahm pilſ iſtabahm apkahrt ſecreja. Un tomehr ſchihs mahjas kungs bij weens blehdis, prohti tas ſawā laiſā ſlawens Manoel Pinto da Fonſeka, Rio de Schaneiro pilſehtas leelakais wehrgu kuptſchis. Schis wihrs labpraht ar diktu baſi un ar wairak zilwekem uſ reis nerunaja. Ja winam kahdam kas bij jaſala, tad to nehma atſewiſchi un klufi ar winu runaja, it kà winam nekad ar gohda darbeem, bet ar kauna darbeem ween buhtu jadarbojahs.

Schoreis tas wehrgu kuptſchis behdigis iſſkatijahs. Tas wehrgu fugis ſibens winam bij peederejis. Tas nu bij noſlihzis un lihds ar to ari tee pirſtee nehgeri bij bohjā gahjuſchi. Kà tee zilweki bij noſlihuſchi, par to winam ſinams nekahdas behdas nebija. Bet ta naudas ſlahde, kas winam zaur wehrgu ſlihuſchānu bij notikuſi, ta ſchim gohda wihrā ſirdi ehda. Til ween par to kapteini winam bij ſchehl. Jo tas bij winam no wiſeem kapteineem tas drohſchakais un gudrakais un tas ar zitu fugi drihs žitus nehgerus buhtu atwedis un tã to ſlahdi atlihdſinajis.

Kamehr weeſi wehl preezojahs un ar dahgeem ehdeeneem un dſehreeneem meelojahs, wehrgu kuptſcham tika ſina dohta, lai nahkoht rakſtamā iſtabā. Tur efoht weens zilweks, kam nohtiā ar winu jarunajoht.

Wehrgu kuptſchis bij it kà no-laiwas iſſweeſts, kad rakſtamā iſtabā eegahjis, tē to noſlihuſcho ſibina kapteini at-rada.

„Waj juhs tas teeſcham eſat, kapteini?“ tã wiſch brih-nidamees iſſauzahs. „Kurſch welns juhs no wiſneem iſwil-zis laukā? Nupat wehl ſinu eſmu dabujis, ka ſibins uſ klintihm uſſkrehjis un lihds ar kapteini un wiſeem matrohſcheem bohjā gahjis!“

„Jo jau wareju dohmaht,“ — tã paſmeedamees kapteinis atteiza. — „Kad to nolahdeto kara fugi redſeju, tad gan ar

ſaka ahdas paſtalahm gribeju aiſbeht, bet eenaidneeks mani ponahza un manim zekā ſtahjahs. Un tomehr eſmu iſglahbees. Prohti tã. Juhs ſinat, Trio ir weena ſala, kas no ſemes til ween zaur ſchauru uhdens zelu teel ſchirta. Ar maſu kugiti un ladu wehju gandrihs war zauri ſpeeſtees. Sinams, bailiga ta leeta ir, jo tas uhdens zehſch ir par dauds ſchauru un uſ abahm puſehm klintis ween rohдахs. Ja kugis peedu-rahs, tad wiſeem gals klah. Bet es tak labak uhdeni gri-beju noſliht, ne kà ſaſohditu Anglu nagōs kriſt, kas mani pee maſta kohka buhtu pakahrufchi. Tã tad ſibinam liku ſkreet, žif ween jaudaja. Stiſrs wehſch mums par laimi iſzehlahs un ſibini ahtri eedſina tani uhdens zelinā. Klintis mums bij pee labas un pee kreisās rohkas, tã ka zelu gandrihs nemas ne-wareja redſeht. Es pats biju par ſuhrmani. Mans nabaga kugitis mehtajahs ſchurp un turp kà putnis, bet es zelu labi ſinaju. Mehš tahs klintis gandrihs ar rohlahm warejahm tau-ſtiht. Par kahdahm ſekundehm to elles zelu bijahm iſbrauku-ſchi un atradamees rahmā uhdeni. Peepeſchi kara kuga aſihm bijahm iſſuduſchi un tapehž Angli dohmajuſchi, ka mehš uſ klintihm uſſkrehjuſchi un bohjā gahjuſchi.

Ohtrā rihtā tani Zums paſiſtamā ohſtinā eebrauzu un Juhs tohs nehgerus nu katur deen warat dabuht. Tur buhs kahdi 300 gabali, wiſri, ſewas un behrni. Kats 300 dahl-derus ir wehrtis. Par to ween manim ſchehl, ka ne wiſus dſihwus eſmu atwedis. Jo ar 500 nehgereem no juhrmalas eſmu brauzis.

Un nu wiſch tam kuptſcham wiſu ſawu reiſoſchānu ſtahſtija. Tad wiſi ſchlihras. Kuptſchis atkal gahja pee ſa-weem weeſeem un neweens newareja maniht, ka tagad par 80—90.000 dahldeereem bija bagataks ne kà preeſch kahdahm minutehm, kad gahja uſ rakſtamū iſtabu.

Slawehts Deews! ko eſmu ſtahstijis, tas tagad Braſilijā wairs newar notikt. Braſilijas waldſchana wehrgu ewe-ſchānu no Afrikas aiſleegufi. Kats behrns, kas no 1870. gada peedſem ir brihwneeks, un ja ſcha gadu ſintena galā, tas ir 1900. gadā, wehl kahds wehrgs Braſilijā raſtohs, tad ari wiſch par brihwneeku tiks iſteiktis.

Bet es to newaru tizeht, ka wehl 30 gadi pa-ees, kamehr Braſilijā ir pehdejas wehrgu buhſchānas pehdas tiks iſnihzina tas. Wehrgu buhſchāna laiſam jau agrak ſudisees. —

Labas laimes laſitajeem!

Behterburgā, 2. September. Schodeen 17. winneſtu wiſſchānā no ohtras 5prozentu walſis aiſleeneſchānas biletehm ſchee nummuri winnejuſchi:

200,000 rubl.	fehrija	13034 Nr.	49,
75,000	„	12195	15,
40,000	„	19790	29,
25,000	„	16418	13.

3 winneſti pa 10,000 rubl. : fehrija 8954 Nr. 1, fehrija 8394 Nr. 13, fehrija 17340 Nr. 32.

5 winneſti pa 8000 rubl. : febr. (14134) Nr. 27, (12269) 15, (5137) 32, (10952) 4, (2243) 50.

8 winneſti pa 5000 rubl. : febr. (14567) Nr. 29, (7003) 49, (534) 46, (14430) 4, (1825) 5, (8769) 48, (3685) 45, (8091) 49.

20 winneſti pa 1000 rubl. : febr. (2628) Nr. 34, (4690) 17, (6854) 29, (5634) 36, (6374) 6, (1578) 7, (10483) 9, (14150)

7, (1359) 4, (19121) 27, (18070) 21, (7259) 9, (2168) 37, (9985) 15, (5357) 34, (4954) 26, (4590) 38, (2918) 26, (1305) 2, (13715) 6.

Pa 500 rubl. minnesti: (12626) 39, (18988) 37, (13833) 1, (15793) 22, (10671) 27, (692) 41, (14306) 14, (15378) 49, (2226) 48, (9522) 15, (14480) 3, (5233) 40, (7682) 33, (11772) 15, (478) 42, (17608) 18, (17529) 33, (16260) 37, (4572) 32, (15125) 50, (669) 44, (7120) 21, (8561) 33, (13751) 10, (11240) 11, (4761) 2, (17552) 28, (2708) 37, (2485) 3, (11835) 23, (14193) 4, (5699) 22, (13035) 20, (15419) 35, (12600) 45, (157) 42, (2779) 13, (2085) 16, (1684) 23, (4716) 29, (12967) 17, (12150) 40, (14875) 13, (4634) 34, (17034) 38, (12193) 4, (6199) 33, (13154) 23, (603) 32, (17942) 15, (9557) 12, (15882) 19, (15023) 16, (8245) 20, (12155) 7, (18926) 47, (12289) 14, (412) 5, (905) 38, (8759) 37, (17884) 49, (12035) 44, (7141) 7, (3803) 11, (13411) 29, (9771) 35, (13213) 30, (15315) 41, (15008) 5, (10396) 17, (13943) 49, (8026) 44, (18591) 11, (12899) 47, (8718) 1, (6519) 44, (4621) 28, (10724) 25, (2712) 33, (13865) 14, (12822) 3, (11480) 37, (11987) 36, (1049) 31, (14013) 4, (16300) 18, (5237) 23, (18221) 12, (6392) 17, (17382) 5, (15065) 10, (6826) 35, (16347) 36, (8329) 8, (11570) 29, (1622) 41, (9374) 5, (652) 34, (19411) 37, (8774) 6, (9594) 22, (230) 19, (15020) 17, (968) 4, (5907) 31, (5547) 3, (5812) 11, (5445) 16, (10226) 11, (10185) 21, (8980) 11, (14025) 43, (16104) 30, (18175) 39, (5666) 23, (14670) 4, (590) 16, (7180) 36, (4801) 30, (1918) 47, (249) 36, (15961) 45, (2092) 19, (8704) 38, (13114) 26, (18225) 14, (6527) 34, (10751) 39, (1025) 29, (12365) 16, (9658) 16, (16533) 47, (8367) 44, (3269) 11, (9671) 34, (6185) 10, (9179) 12, (17867) 49, (14468) 31, (12442) 36, (11176) 1, (1899) 3, (4624) 3, (13236) 48, (7416) 37, (18359) 19, (17693) 40, (7783) 14, (300) 27, (17054) 49, (6496) 14, (1637) 45, (1071) 26, (15168) 41, (13212) 26, (4137) 8, (6893) 31, (13736) 23, (16341) 28, (19605) 1, (12073) 26, (14228) 5, (2005) 21, (17663) 41, (4629) 9, (4560) 46, (822) 31, (19277) 46, (6111) 15, (5045) 12, (10041) 25, (10998) 41, (8198) 25, (3096) 7, (1,454) 35, (10,425) 28, (10,641) 3, (11,470) 25, (15,968) 17, (9,408) 42, (1,644) 41, (3,629) 40, (1,783) 23, (6,866) 25, (6,851) 12, (2,394) 38, (11,910) 34, (15,477) 18, (3,200) 45, (1,605) 17, (4,765) 6, (1,858) 8, (10,354) 9, (18,225) 17, (6,002) 14, (5,041) 24, (15,509) 30, (12,756) 5, (15,391) 23, (16,077) 8, (11,398) 24, (13,379) 17, (8,035) 38, (10,195) 23, (3,081) 22, (19,965) 12, (11,688) 25, (5,996) 42, (12,086) 39, (15,598) 5, (19,924) 30, (9,497) 16, (19,509) 42, (17,367) 17, (19,443) 35, (1,230) 49, (15,595) 20, (18,080) 44, (2,636) 50, (11,923) 43, (2,185) 32, (19,960) 30,

(153) 45, (17,493) 28, (17,596) 1, (6,160) 9, (7,410) 44, (14,060) 8, (12,051) 25, (8,653) 30, (15,182) 27, (19,517) 31, (2,863) 10, (17,746) 31, (18,560) 8, (7,517) 16, (13,679) 31, (5,360) 7, (12,674) 50, (10,615) 29, (5,239) 38, (3,808) 50, (11,986) 29, (7,474) 6, (17,307) 2, (702) 33, (17,763) 5, (16,250) 1, (4,588) 44, (9,799) 50, (1,627) 32, (1,925) 30, (1,016) 44, (19,888) 45, (8,502) 3, (8,204) 36, (13,460) 39, (13,447) 41, (6,781) 34, (12,494) 7.

Jumaffajamo un isdsehhamo biketu nummuri: 9444, 6079, 9356, 10680, 12159, 2366, 6191, 12983, 6055, 3609, 9800, 10668, 9055, 8424, 16928, 1094, 18645, 18674, 9514, 17508, 17844, 10992, 19651, 5726, 11154, 15617, 2770, 5286, 19264, 18738, 13700, 10227, 17513, 1569, 2558, 3708, 16239, 11172, 16714, 18520, 2517, 19024, 17636, 8669, 8629, 1528, 1968, 19930, 1556, 17809.

Widsemes zentral komiteja preeffsch teem Samaras truhkuma zeejeem jau par weenu daku no tabm faamentahn dabwanahn libds 19. Janwar f. g. bij Latw. aw. fwiteerejuschi; tagad ta te pecele par tabm zitabm dabwanahn is latweeschu Widsemes scho fwitanzl: Sawents: No Kujenes kirkebles bafnis tolekte 67 rubl. 85 l., zaur bafniz preeffschuabwu v. Freymann 93 r. 16 l.; Kujenes leelabs muichas 20 r., Kubenes 12 rub., Leepas muichas Brastlin fainm. 1 r., no Trifates 54 r., zaur Dohles z. mahjtaju 93 r., Zehwainas wehl 20 r., Bafniztolekte no Muffnas Seltin muich. 20 r. 16 l.; Schueles 10 r., Lugaofchu 34 r. 45 l., wehl no Walfas 3 r. 40 l., Straupes komiteja 100 rbl., un obtra dabwana 85 r. 20 l., Behrjaunes 49 r. 57 l., Veelwahrdes 63 r., Jaunpils 27 r. 30., Pehteruues 8 r., Veldurgas 25 r. 60 l., Pohzeema m. 7 r., fewischl preeffsch Widsemeeeteeem Samara no Kipebnes muichas un pagasta 18 r. 60 l., Abzeema 40 r., Teegaifchas 4 r. 92 l., Gfalkatas 7 r. 45 l., Umurgas kirkebles 17 r. 3 l., Wafte-Rohjas 21 r. 30 l., Roblfenes 55 r., Stufmana muichas 41 r. 75 l., Wistalnas 30 r., Krapes 73 r. 25 l., Lanfup-Dofolmuichas 17 r., Jrefchu muichas 6 r. 2 l., Stoblas wehl 6 r., zaur zeem. Bierbuff mahjtaju no Kaunas 11 r. 28 l., kirfp. ffohlas 9 r., 85 l., Rohses 16 r. 47 l., Lifes 55 r., Kaunas Jaun. muich. 28 r., Wejelauflas 26 r., Lubahnes baja. kol. 46 r., Salas arendat. B. 4 r., Rasdohnes wabz. dr. 11 r. 65 l., latw. dr. 18 r. 35 l., Kalzenawas wehl 3 r., Salages feuf. beeb. 9 r., Schweizeema judm. 8 r. 62 l., zaur mahjtaju 24 r., Ainaofchu bafniz. pebrm. 24 r., Ainaofchu pag. wez. 12 r., Salages mahjit. pag. wez. 5 r., Seferes 20 r., Veelpupes kirfp. 10 r., Alojias 17 r. 20 l., Burtneeku 10 r., Burtneeku mahz. m. rekrufchu kafes 100 rbl., Pils-Pafes wehl 2 r. 55 l., Gutbenes Reijas m. bafn. kol. 212 r. 63 l., un wehl 56 r. 50 l., zaur Leepfalnas mahjit. 9 r. 60 l., Stujenes 18 r. 58 l., Wangafchu 25 r., Limbascheem iflobfesch. 56 r. 90 l., un kolekte 9 r. 10 l., Krimuldas wehl 18 r. 78 l., Wirta m. ffohtas 3 r., Krimuldas ffohl. 1 r. 25 l., Zehrfules ffohl. 1 r. 69 l., Alswikes 10 r., Kolbergas 10 r., Labsbergas 9 r., Volkomas kalpi 7 r., Labsbergas 10 r., Seltin m. 16 r. 65 l., Ramfas 47 r. 52 l., Smiltenes wehl 2 r., Drabefchu 16 r. 35 l., Dbergeres 60 r., Kaunas pal. komit. obtra dabwana no Wabrgenes 52 r. 78 l., Matifschu kirfp. 2 r., Westenes 25 r., Dblera m. 10 r., Igates 10 rbl.

Latw. Awifchu appahdatais: J. W. Safranowicz.

Sludinafchana s.

Preeffsch Zubdu mifiones Juhl mehneft tifa eemaffai:
No Salduspils latw. dr. 10 rubl.
" Muifchezem-Kemtenes latw. dr. 4 "
" Edses latw. dr. 3 "
Jelgawa, 5. September 1874.

v. Samfon.

Zubdu mifiones kafirers.

No Belawas-Bafilifas pagasta waldfifchanas teef zaur scho wif abrupus fcha pagasta dflwodami, fcheijeenes pagasta lohjelki, tifpat wihreeschi la fewweefchi, ufajzinati, wifweblak libds 15. Oktober f. g. preeffsch familijas rufku (faimes regifitera) fagatamofchanas preeffsch fewis un fawas familijas lohjelku fflattla frufamabs fihmes un preeffsch teem, furi wehz X. (1858) rewiffjas nufufchi, nabwesfihmes peenest, jeb ar pafli peestellebt. Katrs, fam peenabhafs, lai scho augfchejo fludinafchanu wehka leek un libds nofazitam terminam famu peenabhkumu ifpilda, jo zitadi katram ta fflabde, las wez wina jeb winas ufmetlefchanas ifjeltees, neween wafcham bubs jazeefch, bet ari wifa ta fflabpe janefa, tabdu par scho lifumi nofaka. 2

Belawas-Bafilifas pagasta waldbifa (Widsemes) gub. Walfas kreif, Gutbenes draufds, 20. August 1874. (Nr. 438.) Pag. wez.: Jakob Behrfin. Stribw.: J. Keepa.

Pehz tam, tad tas Grendifchu Wez-Kalnawufschu mahju faimneefs, Mikel Mikelfohns, uf konfufsi parabdu dehs fewi wadwees un zaur fpreedumu no 21. August f. g. Jelawas pagasta teefa par wira mantibu konfufsi nofpreedufi, ufajzina wira wifus tohs, lam pee ta Mikelfohna labda parabdu wraffifchana buhtu, tohs libds 16. Oktober f. g. pee fchibs teefas la weelabhabs peedobt un fur wajjadfifs peerabhibt, jo wehz fchi weeniga ifflebhgfchanas termina notegefchanas wifas wehz peemeldetas wraffifchanas pee konfufses dalibas wairs netifs weeliktas, bet la lifumi to pawehl, ifflehgatas. (Nr. 721.) (S. W.) 2

Grendifchu teefas nama, 21. August 1874.

Rakti no 26. uf 27. August Annas muifchas Ribtifchu faimneefam, (pee Dohbeles), ir no wabgufcha iffagti: 1 weenjuga brubnt mableti dehtu rati, uf dflifchu afihm, weena tilfe mableta, obtra ne, weenam palakas riterim fweef nemahleti, kreifaja wufe fwahrns no plehnt; ohtreem rateem tambreem nozemta un febedkta Efenis, las ar fmallu weleku wadmalu bij awiwlts; ari abdas frufka grobfchi un flapaini eemautti. Ras par fchibm fagtabm leetabm ffladru fiau war peenest Annas muifchas pagasta waldfifchanat, dabubs 15 rublu judr.

Annas muifchas ffohlafnama, 31. August 1874. F. Rosenftein.

Sludinafchana.

No Katrinas muifchas pagasta teefas tohs wif parabdu wehmeji la ari deweji ta fcho pawafaru nomerufcha Katrinawufchas Strabu krohdifneeka, Ans Erdmama, ufajzinati, famus parabhubs fefchu nedetu laifd un wehlakais libds 8. Oktober f. g. pee fchibs pagasta teefas eemaffabi, la ari fawas wraffifchanas teefibas mineta deenad, la tai weeniga ifflebhgfchanas termina ufdoht, ar to weemineschamu, la wehz fchi termina tee parabdu deweji ar fawabm wraffifchanahm tifs arataditti, bet ar teem parabdu wehmejeem wehz ifluma daribts. 2

Leel-Apaku mahjas, 27. August 1874. (Nr. 33.) Preeffschfchb.: D. Ebn. (S. W.) Stribw.: Anderfohn.

Widnschenkes-Rabwes krohna pagasta teefa jau fcho ufajzina wifus tohs, lam labdas talfnas wraffifchanas pee tabm Widnschenkes Weelal-Matfihu mahjahm buhtu, tahs libds 1. Oktober f. g. pee fchibs pagasta teefas derigas talfnu, ar to weedraudefchanu, fa wehz ta ifflita termina wairs nekabba pee tabm mahjahm buhdama wraffifchana netars flaufita, bet turpreetim muifchiga flufuzeeffchana tife ufiflita. 2

Widnschenke, 22. August 1874. (Nr. 113.) Pag. teef. wez.: A. Needree. (S. W.) Pag. teef. ftribw.: Ed. Stobbe.

Baifarda superfoffats,

fcheit uf femehm jau pahri par defmits gadeem pasifstams un par labu ifrahbijees, dabunams pee

B. van Dyk, Rihgâ,

leelajâ fuilfchu eelâ Nr. 1, pretim dirfchu stubrim.

Manâ un wifâs zitâs grahmatu bohðes ir dabujamg:

Tautas ffohlneefs.

Tautas ffohlneefs.

Tautas ffohlneefs,

jaur kuru war ihfâ laifâ un uf weeglu wifh cemahzitees rakfihit un lafihit, farakfihits ffohlam un mahjam un par labu no **Fr. Dohue**, ffohlotaja pee Martas meitu ffohlaas Rihgâ.

Schi grahmatina ir yirma, kura rakfihichanu lohpa ar lafihichanu dohd.

Ar wifâs palihgu katris bebrns bef leelam publehm jau mahjâs war rakfihit cemahzitees. Pee-augu-fcheem, tas rakfihit nemahit, un lahprahit mahzitees grib, ta ir tas wifalabalais palihgs. Nemeenâ mahjâ, fur behrni ir, newajadsetu fchai grahmatinau truhft. Grahmatina ir 96 lap. puf. beefa, jaulâ wahlâ eefecta, ar dauds bildehm pufchlota un mafka til 35 kap. fudr.

14.

W. Bez.

14.

Cefch-Rihgâ, jamajâ eelâ Nr. 14, pee Dohmes ganga.

Labibas andelesweeta

pee
Piccop & Co. Jelgawâ,

leelajâ eelâ, pretim Latweefchu basnijai, Günthera f. namâ.

Jaur fcho femkohpejeem finamu daram, ka mums no teem Rihgâs kantorigu ff. **Thomas Kenny & Co.** ir ta pilnware (folmachte) dohta, preefch wineem wifadu labibu, fehllâs u. t. j. pr. upirkt, tadeht mums buhs eefpehjamg, tohs augftakohs zenus mafkht.

Piccop & Co. Jelgawâ.

Sinoju, ka **Baufkâ**, blalam leelajâ flubei,

jaunu bohdi

efmu eerikfejâs un peedahwaju leelu krahjumu no wifadabm ar mafchini riwetatm ekkâs pehrwehm, fâ ari firniſu, fiti un glahji (ſtiklu) preefch lohgeem. Turpat ari dabunami gatawi kempnera darbi un peenem lompu fataiſichanu un wifus kempnera darbus par lehtalo mafku.

D. Michelfohn.

Daram finamu,

ka pee mums eebraujeji war katur brihdi preefch ſirgeem drohſchu aifſlehdſamu ſtalli dabuht. Saimneefceem par to nau nelâs jamalka. Ari peefohlam muhfû gaſtuſi labalo apdeeneſchanu nalks guletajeem, preefch kureem mums tagad wairaf kambari ar gultahm ir eerikfeti.

Piccop & Cop., Jelgawâ,

leelajâ eelâ, pretim Latw. basnijai, Günthera f. namâ.

Breefch bruhwereem un frohdſineefceem!

Jauas, ſtirâs alusbuteles ir lehti dabunamas pee

Friedr. Kûſſnera,
Jelgawâ, leelajâ eelâ Nr. 3.

J. B. Beckera

kantoris Rihgâ,
majajâ lehtinu- un leelajâ ſirgu-elu ſtubri, Nr. 14,
weenu trepi uf augſchu,
pahrdohd par lehtalo zenu wifâs fortes
ſchaujama pulwera,
fâ ari
belgeefchu wahgu ſmechri.

Pahrdohſchana.

Weena kuru un ſabbatu bohde, fas fen gadus labâ ſlawâ un andelâ ſtawm, tohu ihpraſchneeka proh-jambraufſchanas deht uf Pehterburgu ar wlnigu eerikfejâchanu un mafchinehm, ar jeb bef vrezes, pahrdohda. Pirzeji war meldetees Jelgawâ, katoku eelâ Nr. 8, pee

R. Veiera.

Jaur fcho datu wifceem padewiqi finamu, fa ef Jelgawâ pee Annas warbteem, katoku celas ſtubri, jitreifejâ Goldberga namâ (Saimneel)

andeles weetu

efmu eerikfejâs preefch fehflu, linu un labibas eepirfſchanas.

Sawu andeles weetu wifceem, ſam wajadſiba, uf uſtizibu peedahwadams, apfohlohs lobu, gobdigu apdeeneſchanu un tohs augftakohs Rihgâs tirâs mafkht.

Kaufmanis G. Ohſche (Balod)
if Rihgâs.

Wifâs fortes Rihgâs planku, dehin un ſaktu pahrdohd par lehtakeem tirgeem

G. J. Jakobſohns,
Jelgawâ, katoku eelâ, ſatajâ bohde Nr. 16, jeb drikfnoas malâ, aif Germutha bruhſcha.

Petrolenma lampas

preefch latras wajadſibas, leelâ krahjumâ, fâ ari tohs eemibſtokohs wehtras laternus pahrdohd war ihpraſchi lehteem tirgeem

Friedr. Kûſſneris,
Jelgawâ, leelajâ eelâ Nr. 3.

Sina par ffohlaas grahmatu.

pee **W. F. Häckera** lungâ ir drikfeta un turpat, fâ ari wifâs zitâs Rihgâs, Widſemes un Kurſemes grahmatu bohðes dabujama:

Joh. R. Medera

Kreewu walodas mahjiba preefch Latweefcheem.

Pahrtulkota un pawairota no **J. Preedites.**

Dhtra pahrlabota un pawairota drike.

Mafka eefecta 40 kap. f.

ka fchi ffohlaas grahmata teefham laba un deriga, to war novroft gan no tam, fa weh wifâs daudi Widſemes un Kurſemes laufchu ffohlaas Kreewu walodu mahza, gan ari no tam, ka wehl trihs gadi nau wogabjuſchi, kamehr winu drikeja, un tagad ta jau obrtu reiſi bij jadrife. Schai obrtai drikei jiti Latweefchu un Kreewu laſſichanas gabali ir weſikti un pee wifceem Kreewu wardeem ar ſibnehm (Necenten) peerabbith, fâ tee ja-ſtruna. Jaur to ne til ffohlaas bebrneem ta laſſichana buhs daudi weglata; bet fas ari daudi ffohlmeſtereem, fas nau dhimufchi Kreewi un fas to walodu gruntigi wehl neproft, par labu buhs.